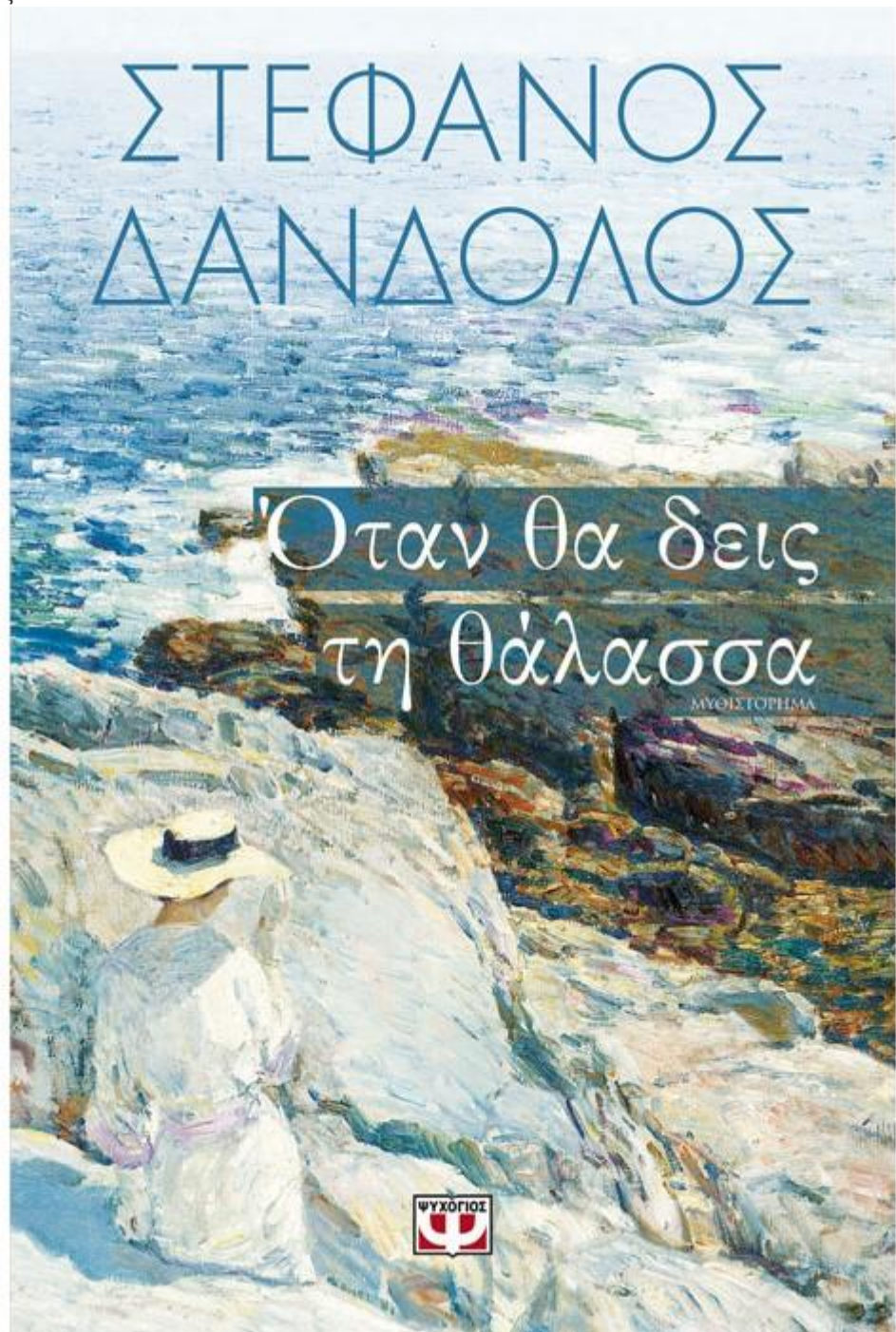

Βιβλιοκριτική: Όταν θα δεις τη θάλασσα, Στέφανος Δάνδολος – Έλια Κουρή

Posted by: [Έλια Κουρή](#) in [Bookwaves](#), τη θάλασσα, Στέφανος Δάνδολος – Έλια Κουρή

Εκδόσεις Ψυχογιός

«Όταν θα δεις τη θάλασσα, θα τρέξεις για να έρθεις κοντά μου πιο γρήγορα. Πάντα έτσι θα κάνεις όταν θα έρχεσαι σ' εμένα. Θα βλέπεις τη θάλασσα και θα βιάζεσαι. Μου το υπόσχεσαι, Τσάρλς;»

«Η Εδέμ δεν είναι τόπος», του λέει. «Κανένας παράδεισος δεν είναι τόπος, Άλκη. Η μόνη πατρίδα που έχουμε είναι οι δικοί μας άνθρωποι, το παρελθόν μας, το παρόν μας...»

Το νέο συγγραφικό πόνημα του πολυγραφότατου και ακριβοθώρητου συγγραφέα Στέφανου Δάνδολου αποτελεί ένα σαγηνευτικό ταξίδι σε μονοπάτια γνήσιας και ανόθευτης Λογοτεχνίας. Ένα από τα σημαντικότερα αξιώματα στον κόσμο της επιμέλειας λογοτεχνικών κειμένων είναι ότι το βιβλίο πρέπει να έχει μια δυνατή αρχή, δυνατές πρώτες σελίδες, ώστε να κεντρίσει και να προσελκύσει το ενδιαφέρον του αναγνώστη. Επίσης, να είναι γραμμένο και δομημένο κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μην τα δίνει όλα «στο πιάτο» στον αναγνώστη αλλά να ενεργοποιεί τη φαντασία του για τη συνέχεια. Αυτά τα δύο αξιώματα όχι μόνο είναι εμφανέστατα στο λογοτεχνικό πόνημα του Δάνδολου αλλά το βιβλίο σε αιχμαλωτίζει από τις πρώτες αράδες και σε κρατάει δέσμιο στην πλοκή ως την τελευταία λέξη. Σε ρουφάει στη δίνη του και δύσκολα μπορείς να πάρεις ανάσα και να το αφήσεις από τα χέρια σου. Και η μαγεία του είναι η απλότητά του. Εξάλλου ό,τι πιο απλό, είναι και πιο λογοτεχνικό.

Το πλεονέκτημα του μυθιστορήματος είναι αναμφίβολα η γραφή του. Η γραφή είναι απλή, στρωτή και κατανοητή, απαλλαγμένη από οτιδήποτε περιττό αλλά ταυτόχρονα τόσο μεστή και ανεπιτήδευτη που εντυπώνεται ακριβώς για αυτό. Για τη λιτότητά της. Δεν συναντάμε πομπώδεις εκφράσεις και καλολογικά στοιχεία προς χάριν εντυπωσιασμού. Αντιθέτως έχουμε μια γλώσσα που αποπνέει φρεσκάδα και περιγραφές λυρικές, επιβλητικές και υποβλητικές ταυτόχρονα. Το ίδιο συμβαίνει και με τους χαρακτήρες. Είναι ανόθευτοι, δωρικοί και συνάμα τόσο επιβλητικοί που δεν μπορείς παρά να τους ακολουθήσεις και να βιώσεις και συ στο πετσί σου όλα όσα βιώνουν και οι ίδιοι. Είναι σαγηνευτικοί και σε παρασύρουν να γνωρίσεις τη ζωή τους και τις περιπέτειές τους, μέχρι να δουν τη θάλασσα, να αντικρίσουν τη δική τους Ιθάκη, τη δική τους Εδέμ, τη δική τους όαση μέσα στην έρημο. Η θάλασσα λοιπόν χρησιμοποιείται από τον συγγραφέα και ως σύμβολο. Αποτελεί όλα τα παραπάνω όχι μόνο για τους ήρωες αλλά και για κάθε άνθρωπο που διαβάζει αυτό το βιβλίο. Που του δημιουργούνται πηγαία συναισθήματα και αληθινά και μια συγκίνηση καθαρή, βαθιά. Φτάνουν στο τέλος του ταξιδιού, στο τέλος του προορισμού εξαγνισμένοι, και πιο σοφοί γιατί σίγουρα έχουν αποκομίσει πολλά διαβάζοντας το βιβλίο. Και αφού η ανάγνωση είναι μια καθαρά προσωπική υπόθεση και κάθε ανάγνωση επιδέχεται πολλαπλές αναγνώσεις ο καθένας αποκομίζει τα δικά του συμπεράσματα, βγάζει τα δικά του μηνύματα, παίρνει προσωπικά μαθήματα ζωής. Γιατί έχει ταυτιστεί με τους ήρωες.

Σαφέστατα πρόκειται για ένα πολυδιάστατο και πολυεπίπεδο μυθιστόρημα. Τον κεντρικό άξονα της μυθοπλασίας αποτελούν δύο ερωτικές, ρομαντικές ιστορίες, σαν παραμύθι, που διαδραματίζονται σε διαφορετικές χρονικότητες και σε διαφορετικούς χώρους. Έτσι ο συγγραφέας κινείται με άνεση ανάμεσα στο χωροχρόνο. Η μία διαδραματίζεται στο τέλος του 19ου αιώνα και η άλλη στις αρχές του 20ού μετά το τέλος των Βαλκανικών και του Πρώτου Παγκόσμιου Πόλεμου. Το παιχνίδισμα που κάνει ο συγγραφέας με τα πισωγυρίσματα της ιστορίας αποτελεί και το όπλο του για να κρατήσει αμείωτο το ενδιαφέρον του αναγνώστη. Εξού και η δόμηση των κεφαλαίων είναι τέτοια που όλα κουμπώνουν στο τέλος. Έχουν προοικονομηθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε τα πάντα δένουν, δεν μπορεί να γίνει διαφορετικά. Και οι δύο ιστορίες γίνονται μία. Όμως το βιβλίο δεν είναι μόνο μια ελεγεία στον αληθινό έρωτα στην αληθινή αγάπη. Είναι ταυτόχρονα και μια τοιχογραφία της ελληνικής κοινωνίας, και της κορινθιακής και αχαϊκής υπαίθρου. Σκιαγραφούνται τα πρότυπα της κοινωνίας και σύμφωνα με αυτά πορεύονται οι ήρωες και εξελίσσεται ο έρωτάς τους. Συναντούν πολλές δυσκολίες συμβατές με τα πρότυπα που καθορίζουν την ηθογραφία της κοινωνίας, την εξέλιξη αυτής. Ένα κομμάτι της πλοκής αποτελεί και η εξέλιξη του γυναικείου κινήματος και αφορά τη θέση της γυναίκας στην ελληνική κοινωνία και

στην ελίτ αυτής σε σύγκριση πάντα με την ανάλογη θέση της σε γνωστές ευρωπαϊκές χώρες.

Παράλληλα το βιβλίο αυτό αποτελεί και ένα ταξίδι στην ελληνική Ιστορία και στην πολιτική σκηνή του τέλους του 19ου αιώνα. Η πολιτική αντιπαλότητα του Τρικούπη με τον Δηλιγιάννη, τα συνεχή δάνεια που έπαιρνε η κυβέρνηση από ξένες χώρες ώστε να ορθοποδήσει και να ευημερήσει οικονομικά και ο αναπόφευκτος παραλληλισμός με τα όσα συμβαίνουν σήμερα στην πολιτική σκηνή της Ελλάδας μας οδηγούν αβίαστα στο συμπέρασμα ότι η Ιστορία επαναλαμβάνεται. Και τα όσα μαθαίνουμε για τη δημιουργία του σιδηρόδρομου στο κομμάτι της Πελοποννήσου. Πρόκειται για κομμάτια της Ιστορίας που δεν συναντάμε συχνά στη σύγχρονη εγχώρια λογοτεχνία. Και είναι κάτι παραπάνω από φανερό ότι ο συγγραφέας έχει παραμείνει αντικειμενικός και ουδέποτε δογματίζει ή έχει τάση διδακτισμού. Έτσι ο αναγνώστης βγάζει τα δικά του συμπεράσματα και συναντά τις δικές του αλήθειες.

Ένα βαθιά συγκινητικό μυθιστόρημα με ένταση που κλιμακώνεται σε ένα αμάλγαμα αισθήσεων και συναισθημάτων, με γρήγορο ρυθμό που σε ταξιδεύει σε μονοπάτια γνήσιας Λογοτεχνίας.